ILHNA POETICI EWLENIN TA' LLUM

Minn mindu l-awturi ġodda ħassu l-ħtieġa ta' maturità differenti, aġġornata skond it-tiġrib tas-seklu għoxrin, il-letteratura Maltija bdiet tiġġedded u tagħmel l-akbar passi 'l quddiem li qatt għamlet. Wara li l-formuli tar-romantiċiżmu tradizzjonali, skematiku, laħqu nħlew mill-imitaturi ta' Dun Karm, il-poeżija daħlet f'perijodu twil ta' dekadenza. Hekk ukoll il-qasam tan-narrativa, u t-teatru, ġeneru li baqa' aktar mill-bqija marbut ma' skemi qodma mirutin minn bosta snin qabel. Is-sensibilità li rawmu l-poeti u l-prożaturi l-ġodda kienet mibnija fuq edukazzjoni letterarja għolja, fuq kuxjenza ħajja li ma tingħalaqx skond preġudizzji ta' kemm-il xorta, u fuq kollox fuq il-konvinzjoni li l-letteratura Maltija tista' tkun valida biss jekk tqis ruħha bħala parti mil-letteratura dinjija.

Dawn li ġejjin huma eżempji ta' kitbiet li jistgħu jingħaddu fost l-aħjar xogħlijiet ta' l-ilħna ewlenin li wettqu dan it-tiġdid tekniku u formali fil-poeżija Maltija reċenti.

Minn *TABERNAKLI* (A.C. Aquilina & Co., 1979) ta'
MARIO AZZOPARDI

FAWWARA

Kappara taqsam bħal sinna mill-blat
teħel ma' ruħi fil-lejl tar-ragħad
u r-riħ jagħrafha.

Leħen is-sajjetta jibqa' jsus
bħal met' għaxi
wara t-telqa ta' l-imħabba
l-mara tal-ħolm tibqa' tagħfasni
biex nerħi mill-ġdid.

L-istilel li m'għandhomx sabar jibqgħu f'posthom
jiġu għall-kenn f'dat-tabernaklu
daqqa kiesaħ daqs ir-ramel
daqqa jiskalda x-xewk
iżda dejjem abjad
bħat-tifriħ ta' l-għotja.

U nisma' l-ilħna ta' min miet għall-ħamrija
jew min għadu ma twelidx
jitolbuni post taħt Siġret Alla.

Jien il-pjanta tal-gabillot tal-ġenna.
Qalbi r-rummiena
b'ċelel trasparenti ta' mħabba mħaffra
b'ċifri fil-ġebel imtaqqab:
ktieb tas-salmi li ntesew,
li kulħadd beża' jkanta.

Ja idejn tal-bdiewa:
forsi meta subgħajkom imissu x-xquq taċ-ċifri
għajnejkom ma jarawx u raskom
ma ttikomx biex tħollu s-sinjali.
Iżda ħarsu:
għax ma toftqux dil-frotta?

MARIO AZZOPARDI

Minn *IL-KANTIKU TAD-DEMM* (A.C. Aquilina & Co., 1980)
ta' ACHILLE MIZZI

WENS

Bl-ombra sħuna ta' nifsek
wennisni.
Għax truf subgħajk m'humiex għomja.
Daqs kemm m'hix truxa l-vina
tnemmel fit-tanbur ta' widinti.
Kemm hu sfiq dan id-dlam għammieq
madwarna l-ġganti
li nieqfu arbulati fuq par saqajn
fuq dan il-mikrokożmu
ta' ħamrija tgedwed bil-ħajja!
Il-piż taż-żmien u l-ispazju
qed igħattanni bħal sider mimli
fuq fomm ta' tarbija.
U nħossni waħdi.
Avolja waqtiet
fl-għaxijiet blu nistqarr ħsibijieti
max-xitel u merqtu jifhimni
u xewqati bħal ponn kosbor
jgħosfru u jimirħu fil-baħħ mal-qtajjiet
ta' l-alwett.

Daqqiet inħossni mġenġel
bħal żir tad-deffun li jtappan ġo fih
ċempil il-qtar
li ma jdoqqx id-difa tal-kristall.
Min hu dan alla tal-kefrija
li bil-ħdejjed jikwu
ħbub għajnejja xawwatli?
Ħalli ntiegħem għarqek ma' ġismi.
Ħa nxomm rieqek jismotni bir-riħa
tas-sess li jagħżilna.
U l-għomja li qatt ma stabru fl-iljieli bla kwiekeb
jaraw mill-ġdid minn ġo fina,
jaraw l-agħdajjar bħal ħġieġa mxaqqa
fejn jittertqu l-imrieżaq.
Missni naqra u jaqa' l-qxur
minn għajnejja,
u minn ġismi jinħallu l-faxex
u minn ġewwa ninxtegħel bl-oranġjo
bħal ferħ naħal sakran igħanni l-għanja
bla nikta
f'bomblu baqta mimli bin-nir
tas-sema t'April.

ACHILLE MIZZI

CIRKONCIZJONI

Lilhinn minn Irnella
Jaqa' sabta kemm jidher id-dell tal-fidda
mal-mewġ jitkissru l-ħjut ta' driegħu
iriegħu id rizzi
ma' riġlejna għanjiethom
tax-xebba nofs għera
max-xbieki riesqa tonsob ħaraġ l-irġiel
jistkennu
għassa wara l-ħasira
mill-għanja sirena
u l-għomma ta' xtut nofs in-nhar

'ma t-tfajjel sajjied skarta n-nagħsa
minn ħofra għal ħofra

saq il-grottli ta' ħtijietna
jdemmu minn kenn għal kenn
sakemm leħinha bla ħniena mal-qiegħ
waħħallu s-sunnara mal-ħofra fil-blat
u t-tifel jistenna bejn art u ilma
f'imxija ta' stasi
jitriegħed stirat mal-vlontin
u jogħdos biex jeħles ir-raġel ġo baħar
il-qilla

sa jaqta' l-ħarira bi snienu
imħabbla ma' blat irrakkmat
sakemm nagħsu jdamdam
bla wġigħ
u d-denfilara toqros ma' koxxtu tiħmar
u l-mewġa li ttellgħu f'ħoġorha
tiddardar bil-vjolin ta' demmu
U x-xebba rżina mxiet ħafja

kompliet safja
mal-kosta ttella' xuxitha lejn is-sema
tistenna l-fidda
li ġa tħallset deheb

DANIEL MASSA

Minn F'ALTAMIRA (Gulf Publishing 1979)
ta' VICTOR FENECH

F'HAGAR QIM

o kbir alla l-ogħla sid li taf kollox tifhem kollox tara kollox saħansitra wara l-għolja 'l fuq mis-sħab ifhem lilna mixħutin fuq irkubbtejna nitolbuk li din il-gżira li ħabbejna ma tħallix illi tintilef fi rjiħat ma jwasslu mkien

o kbir alla nitolbuk fuq irkubbtejna la tħallix lil din il-gżira lejn trabbejna li tintrebaħ mill-qawwiet minn tas-sibbien

o kbir alla l-ogħla sid la tnaqqarx waħda war' waħda t-tfajliet sbieħ (sabiex b'demmhom tikseb ġieħ) għaliex bihom din l-art ħelwa trid tissaqqa għaliex minnhom trid il-frieħ

o kbir alla l-ogħla sid afda fina inżel fostna aqsam magħna isma' s-sejħa tal-ġens tagħna sejħa kiebja ta' ġens twajjeb taħt blat samm u flimkien (jekk int tiċċaqlaq) naqsmu l-qafas ta' dil-lirda qed iżżommna żmien ir-ram

VICTOR FENECH